

Memorandum

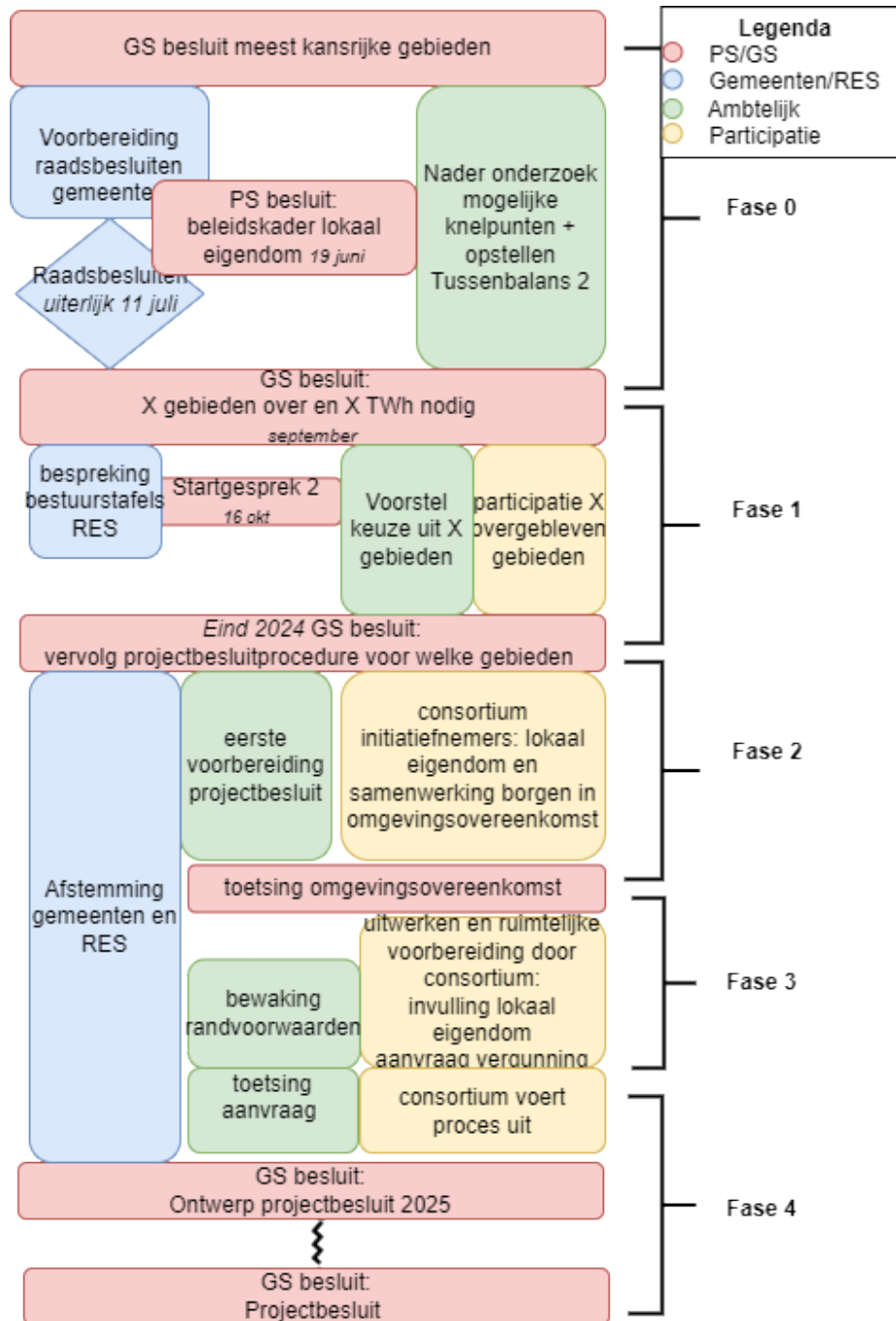
Proces meest kansrijke gebieden windenergie

Datum 14-05-2024
Van Huib van Essen
Aan Commissie Milieu en Mobiliteit

Inleiding:

Gemeenten zijn in de maanden tot de zomer aan zet om hun invulling van de RES-boden te concretiseren. Verschillende gemeenten doorlopen momenteel (participatie) processen om voor de zomer een raadsbesluit hierover te nemen. Aan PS is bij de bespreking van [de meest kansrijke gebieden voor windenergie in de Commissie M&M van 28 februari](#) toegezegd het proces om te komen tot gebieden waarin, indien nodig, projectbesluiten genomen worden verder toe te lichten. Deze toelichting is te vinden in dit memo. Het schema hieronder bevat de verschillende stappen die de komende periode voorzien zijn. De fasen die hierin terugkomen worden in dit memo verder toegelicht. Deze fasen komen overeen met de fasen in het beleids- en toetsingskader lokaal eigendom en participatie.

Figuur 1 stappen en fasen

Fase o

Voor de totstandkoming van de meest kansrijke gebieden voor windenergie is een participatietraject met een Participatieve Waarde Evaluatie en burgerforum doorlopen. Fase o is gestart na het moment van besluitvorming in GS over de meest kansrijke gebieden op 9 januari 2024 en loopt tot het vaststellen van de Tussenbalans 2 door GS direct na de zomer. Het initiatief ligt in deze fase bij gemeenten en de provincie is alleen op de achtergrond actief, vandaar de titel fase o.

Nader onderzoek naar kansrijkheid

In deze periode worden op de achtergrond, als ambtelijk voorbereidend werk, de 27 meest kansrijke gebieden nog verder onderzocht op kansrijkheid voor realisatie voor 2030. In [de meest kansrijke gebieden](#) zijn aandachtspunten aangegeven waarvan een deel in deze periode verder uitgezocht zullen worden om de haalbaarheid beter in beeld te brengen. Mogelijk zal hieruit blijken dat gebieden niet in aanmerking komen voor een eventueel projectbesluit voor windenergie. Verder wordt de komende periode, samen met gemeenten die al met windenergie aan de slag zijn of die dit aan het uitzoeken zijn, gekeken naar de invulling van de ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie. Hiervoor bieden we ondersteuning aan gemeenten die hierom verzoeken.

Gebieden in gemeenten die al bezig zijn met windenergie

Op basis van de raadsbesluiten die gemeenten voor de zomer nemen kan direct na het zomerreces de Tussenbalans opgesteld worden en vastgesteld worden door GS.

Naast de benodigde extra opwek om de RES-boden te halen, wordt aan de hand van de raadsbesluiten ook duidelijk welke gebieden voor windenergie niet in aanmerking komen voor een provinciaal projectbesluit. In de brief aan gemeenten is immers aangegeven dat bij een goede benutting van de opwekpotentie van hun gebieden voor windenergie, andere gebieden die in de betreffende gemeenten als meest kansrijk zijn aangewezen niet snel in beeld komen voor het halen van de doelen (en dus ook niet voor een eventueel provinciaal projectbesluit). Bij het besluit over de Tussenbalans 2 zal ook duidelijk zijn welke gemeenten concrete besluiten over windenergie hebben genomen en hun opwekpotentie voor windenergie goed hebben benut. In het besluit over de Tussenbalans 2 kan dan ook aangegeven worden in welke gemeenten niet meer naar andere gebieden in die desbetreffende gemeente gekeken wordt.

Motie Wie goed doet goed ontmoet

In de Tussenbalans 2 wordt naar aanleiding van [Motie M24-21 wie goed doet goed ontmoet](#) ook geanalyseerd welke gemeenten concrete plannen en inzet voor klimaatneutrale energieopwekking (zonne- en windenergie) hebben. Gebieden in deze gemeenten komen als allerlaatste in beeld conform de motie, maar zullen nog wel in beeld blijven in het geval ze nodig blijken te zijn om de RES doelen te halen.

Het besluit Tussenbalans 2 met Statenbrief (als input voor startgesprek deel 2) zal de volgende onderdelen bevatten:

- Overzicht van wind- en zongebieden waar gemeenten raadsbesluiten met concrete plannen voor hebben en daarbij hun ruimtelijke mogelijkheden benutten, waaronder ook gebieden waarvoor gemeenten ons verzocht hebben een projectprocedure te vervolgen.
- Antwoord op de vraag of het bod voor 2030 met zonne- en windenergie gehaald wordt. Voor U16 is dit 1,8 TWh, voor Amersfoort 0,5 TWh en voor de Utrechtse gemeenten in Foodvalley is dit 0,1 TWh.
- Indien het bod niet gehaald wordt: hoeveelheid TWh windenergie die er aanvullend nodig is per regio.
- Welke gebieden 'over' zijn voor een eventueel projectbesluit:
 - o Welke gebieden op basis van nader onderzoek zijn afgevallen, inclusief de reden waarom dat het geval is.
 - o Welke gebieden zijn afgevallen omdat gemeente de potentie voor windenergie in een of meer gebieden voldoende benut (en ook welke gebieden maar beperkt benut worden waardoor andere gebieden in de gemeente dus niet bij voorbaat afvallen).
 - o Welke gebieden als laatste overwogen worden omdat gemeente reeds concrete plannen voor klimaatneutrale energieopwekking (zonne- en windenergie) heeft.
- Aandachtspunten voor de keuze voor gebieden waarvoor een projectbesluit wordt genomen ten behoeve van startgesprek 2.
- Beschrijving van het vervolgproces tot aan projectbesluiten.

Fase 1: Selectie gebieden provinciale projectbesluiten

Participatie in de gebieden

Zoals nader toegelicht in het Beleids- en Toetsingskader Lokaal Eigendom en Participatie zal nadat begin september het GS-besluit over de Tussenbalans 2 is genomen een participatieproces op gebiedsniveau opgezet worden. Dit wordt in samenwerking met gemeenten gedaan (waar ze dat wensen). In alle gebieden die op dat moment nog mogelijk in aanmerking komen voor een projectbesluit zullen informatiesessies per gebied georganiseerd worden. Op deze manier spreken we als provincie de inwoners niet pas ná besluitvorming over de gebieden waar projectbesluiten genomen gaan worden en krijgen inwoners de kans om alle vragen en zorgen te delen.

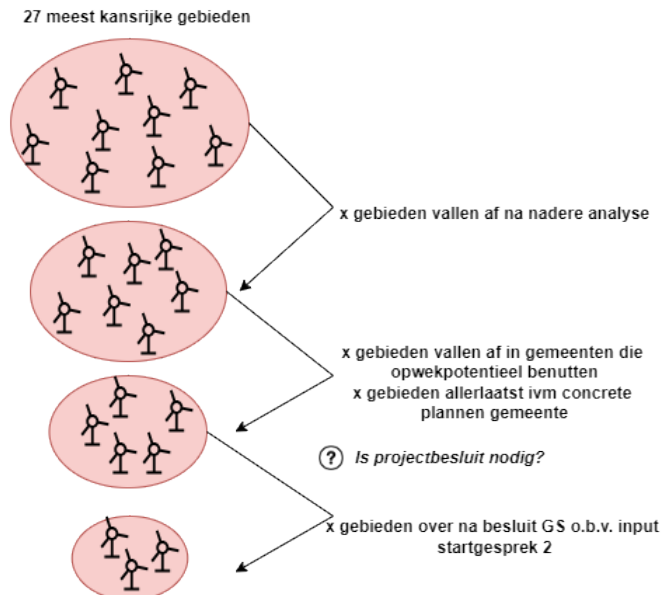
Borgen van lokaal eigendom

Ook zal na het besluit over Tussenbalans 2 geïnventariseerd worden welke partijen in de gebieden in aanmerking komen voor het optreden als initiatiefnemers voor een eventueel projectbesluit. Kaderstellend daarvoor is dat voldaan kan worden aan het beleidskader lokaal eigendom. Tot oktober voert Energie van Utrecht (koepel van energiecoöperaties) een verdere inventarisatie uit van of en hoe lokaal eigendom in de meest kansrijke gebieden ingevuld kan worden.

Ook zullen zij in deze fase energiecoöperaties ondersteunen in het oprichten en of verder ontwikkelen van coöperatieve projecten in de gebieden. De mate waarin lokaal eigendom geborgd is, weegt mee in de keuze voor gebieden waar projectbesluiten genomen worden. Gebieden waar de kans groter is op een hoger percentage lokaal eigendom zullen een grotere kans hebben om gekozen te worden.

Besluit over gebieden voor projectbesluiten

Indien op basis van de Tussenbalans 2 aanvullende projectbesluiten nodig blijken zal, conform de [Werkwijze Programma's en Projectbesluiten](#), een tweede startgesprek plaatsvinden. Op basis van de uitkomst van het startgesprek deel 2, input over lokaal eigendom en andere thema's (zoals bijvoorbeeld het advies van het burgerforum om voorkeur te geven aan grotere clusters of goede landschappelijke inpassing) zullen -indien nodig- GS een besluit nemen over de gebieden waar de projectbesluitprocedure vervolgd wordt.

Fase 2: Per zoekgebied de samenwerking borgen

Direct na besluitvorming eind 2024 over de gebieden waar (indien nodig) een projectbesluitprocedure vervolgd wordt, start een intensief participatieproces in het gebied geleid door de provincie (waar gewenst in samenwerking met de gemeente). Een uitgebreide toelichting staat in het Beleids- en Toetsingskader Lokaal Eigendom en Participatie, hieronder is het proces op hoofdlijnen beschreven.

Provincie coördineert het participatieproces zodat iedereen kan meedoen

In deze fase krijgt iedereen in de omgeving de kans om mee te doen, zowel in het proces als bij de financiële participatie. De provincie coördineert in deze fase het participatieproces zodat er geen partijen of inwoners worden overgeslagen. Hoe dichterbij iemand woont of werkt van de locatie hoe meer mogelijkheid hij zal krijgen tot betrokkenheid en zeggenschap.

Vormen consortium van initiatiefnemers in het gebied

De provincie wil voorkomen dat er speculatie ontstaat binnen een zoekgebied en ook dat inwoners te maken krijgen met verschillende participatieprocessen. Daarom zal binnen een zoekgebied slechts één omgevingsovereenkomst in behandeling worden genomen met één plan dat voldoet aan het toetsingskader. Hiermee wordt het opzetten van een gebiedsproces om tot een gedragen aanpak te komen gestimuleerd. Als er meerdere initiatiefnemers actief zijn in het gebied, kunnen zij samenwerken aan een plan. De initiatiefnemer bestaat in ieder geval uit een lokaal initiatief (zoals een energiecoöperatie), maar in sommige gevallen zullen meer partijen samenwerken als initiatiefnemers.

Toetsen van de samenwerking op basis van omgevingsovereenkomst

In deze fase wordt conform het Toetsingskader Lokaal Eigendom en Participatie zeggenschap geborgd in omgevingsovereenkomsten waarmee consortia opgericht worden om uiteindelijk als initiatiefnemer op te treden voor de vergunningaanvragen. De provincie zal deze overeenkomsten toetsen op o.a. inspanningen om alle lokale partijen te betrekken, invulling van lokaal eigendom door een energiecoöperatie, financiële

participatie d.m.v. bijvoorbeeld omgevingsfondsen en afspraken over het socialiseren van de grondvergoedingen. Ook worden in deze fase de eerste inhoudelijke voorbereidingen voor de projectbesluiten getroffen door bijvoorbeeld het starten van milieuonderzoeken.

Fase 3: Uitwerken van ruimtelijke aspecten door initiatiefnemer

Als de omgevingsovereenkomsten getoetst zijn en voldoen aan het toetsingskader zal er met één plan per gebied, waarin alle betrokken partijen samenwerken in het consortium, een gebiedsproces vervolgd worden en de ruimtelijke inpassing verder uitgewerkt worden. Zo zullen in het kader van een projectMER verschillende opstellingen onderzocht worden, om zo de optimale inrichting van het windpark (een voorkeursalternatief) te kunnen kiezen. Deze fase wordt afgesloten met een vergunningaanvraag voor het voorkeursalternatief. Hiermee kan daarna door GS een besluit genomen worden over een ontwerp-projectbesluit dat ter inzage gelegd zal worden.

Fase 4: Verdere uitwerking van het windproject

In deze laatste fase wordt de projectbesluitprocedure verder doorlopen om te komen tot een projectbesluit.